STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

576. PLENÁRNE ZASADNUTIE EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO VÝBORU, 22. 2. 2023 – 23. 2. 2023

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Energetická politika a trh práce: dôsledky pre zamestnanosť v regiónoch, ktoré prechádzajú energetickou transformáciou

[stanovisko z vlastnej iniciatívy]

(2023/C 146/02)

Spravodajkyňa: **Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	20. 1. 2022
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
	stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo
Prijaté v sekcii	30. 1. 2023
Prijaté v pléne	22. 2. 2023
Plenárne zasadnutie č.	576
Výsledok hlasovania	
(za/proti/zdržalo sa)	123/43/20

1. **Závery a odporúčania**

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) konštatuje, že zintenzívnenie negatívnych účinkov núdzovej situácie v oblasti klímy, ako aj neistota a krízy vyplývajúce z novej geopolitickej situácie a situácie na trhu s energiou si vyžadujú, aby Európska únia drasticky urýchlila prechod na čistú energiu a posilnila energetickú nezávislosť Európy od nespoľahlivých dodávateľov a nestabilných fosílnych palív. Víta preto príslušné plány Európskej komisie (napr. REPowerEU a jeho dodatočné financovanie prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti).

1.2 EHSV tiež poukazuje na to, že environmentálne riziká (núdzová situácia v oblasti klímy) a riziká v oblasti energetiky (závislosť od fosílnych palív) ovplyvňujú hospodárske činnosti a všetky súvisiace politické opatrenia, čo rôznymi spôsobmi významne vplýva na najzraniteľnejšie regióny, hospodárske odvetvia, pracovníkov a skupiny obyvateľstva. EHSV sa preto domnieva, že je potrebné venovať osobitnú pozornosť regiónom zapojeným do spravodlivej transformácie, v ktorých je prepojenie medzi vývojom v odvetví energetiky a požiadavkami trhu práce intenzívnejšie a v ktorých budú potrebné špecifické politické opatrenia.

1.3 Najvýznamnejšie štúdie v tejto súvislosti dokazujú, že úspech zelenej transformácie vo všeobecnosti, a najmä energetickej transformácie, by mohol zvýšiť HDP (niektoré štúdie odhadujú jeho nárast o 5,6 % do roku 2050), úroveň zamestnanosti (MOP a agentúra IRENA odhadujú, že počet vytvorených pracovných miesta vzhľadom na vyššiu požadovanú kvalifikáciu stúpne štvornásobne k počtu zrušených pracovných miest) a ich kvalitu. Zníženie cien energie prostredníctvom navýšenia dostupných zdrojov energie, najmä obnoviteľných, identifikovaných a podporovaných prostredníctvom adekvátnej zelenej taxonómie EÚ zlepší prístup k týmto službám, ako aj k výrobe, čím sa vytvorí viac pracovných miest. Pracovné miesta vytvorené v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov sa pritom vo všeobecnosti ťažšie premiestňujú, čo bude prínosom pre mnohé regióny, najmä tie s vyšším rizikom vyľudňovania. Mali by sa zohľadniť aj pozitívne účinky pracovného prostredia na zdravie.

1.4 EHSV je však veľmi znepokojený vážnymi krátkodobými a strednodobými negatívnymi dôsledkami energetickej transformácie v hospodárskej a sociálnej oblasti a oblasti zamestnanosti, ktoré ešte zhoršuje súčasná kríza spôsobená vojnou na Ukrajine a hospodárska situácia (vysoká inflácia). Rastúce ceny energie zasiahli najzraniteľnejšie domácnosti, ako aj mnohé podniky v celej EÚ. Vysoké účty za energiu zvyšujú náklady podnikov a vplývajú na ich produktivitu a zamestnanosť, v dôsledku čoho sú tieto podniky nútené pristúpiť k reštrukturalizácii. Toto dokazuje, že energetická politika a jej zmeny majú zásadný význam pre prispôsobenie sa a rovnováhu aktérov trhu práce, zamestnancov, ako aj zamestnávateľov. Trh s energiou sa preto musí čo najskôr stabilizovať a jeho budúcnosť sa musí riadiť novými pravidlami, ktoré zohľadnia dvojakú, zelenú a digitálnu transformáciu, odolnosť a konkurencieschopnosť.

1.5 EHSV navrhuje, aby – s cieľom napraviť alebo zmierniť tieto negatívne účinky energetickej transformácie v súčasnom kontexte nových núdzových situácií – členské štáty zvážili primerané spôsoby, ako lepšie začleniť politiky trhu práce do regulačných rámcov a politík v oblasti životného prostredia a energetiky (udržateľné stimuly pre udržateľné a vysokokvalitné pracovné miesta ako pridaná hodnota energetickej transformácie; finančné prostriedky na rozdelenie nákladov na procesy reštrukturalizácie, či už dočasné alebo trvalé; programy profesionálnej rekvalifikácie na zlepšenie zamestnateľnosti v dekarbonizovanom hospodárstve atď.), ako aj politík sociálneho zabezpečenia (záruky všeobecného prístupu k energetickým službám, poskytovanie prístupu k náhradnému príjmu a primeranému minimálnemu príjmu atď.). Táto integrácia v rámci národných opatrení na vykonávanie akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv by sa mala vždy realizovať prostredníctvom sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania bez toho, aby bola dotknutá autonómia a rozmanitosť rôznych systémov pracovnoprávnych vzťahov každého štátu.

1.6 EHSV vzhľadom na značnú komplexnosť týchto výziev navrhuje, aby sa v rámci obnovenej politiky súdržnosti (hospodárskej, sociálnej a územnej) uprednostnilo prepojenie medzi otázkami energetickej transformácie, trhov práce a regionálneho rozvoja. Hoci je súvislosť medzi energetickou politikou EÚ a trhom práce v regionálnom kontexte relevantná pre všetky regióny EÚ, osobitne to platí v regiónoch zapojených do spravodlivej transformácie s vysokou mierou konvenčnej energetiky, čo má vplyv na nadväzujúce priemyselné odvetvia V tejto súvislosti by sa mali zohľadniť užitočné ukazovatele, ako je napríklad ukazovateľ týkajúci sa potenciálu dekarbonizácie v oblasti zamestnanosti (DEP). EHSV opätovne vyjadruje svoje presvedčenie, že v záujme účinného plnenia cieľov politiky v oblasti klímy a cieľov energetickej transformácie, sa musí účinnejšie využívať Mechanizmus spravodlivej transformácie, pričom sa zohľadní tempo zlučiteľné so situáciou malých a veľkých podnikov Za týchto podmienok je potrebné vykonať nové doplnkové opatrenia na regionálnej úrovni, aby sa zachovalo čo najviac pracovných miest a zabezpečilo, že nové pracovné miesta budú kvalitné, a to vždy so skutočným alebo účinným využitím sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania a so zapojením subjektov sociálneho hospodárstva. Komisia musí podporovať tento rozsiahlejší sociálny rozmer. Všetky zvažované opatrenia alebo politiky musia byť vždy formulované spôsobom, ktorý rešpektuje charakteristiky vnútroštátnych systémov pracovnoprávnych vzťahov, ako aj úlohy, právomoci a autonómiu sociálnych partnerov.

1.7 EHSV vyzýva Komisiu a Parlament, ako aj členské štáty a regióny EÚ, aby inovatívnejším a účinnejším spôsobom zapojili sociálnych partnerov a iné organizácie občianskej spoločnosti do navrhovania a vykonávania politík energetickej transformácie s vysokou pridanou hodnotou, pokiaľ ide o zamestnanosť a sociálnu ochranu, ako aj do monitorovania a hodnotenia týchto politík. Z príslušných prípadových štúdií vyplynulo, že v tejto oblasti existujú medzi jednotlivými územiami rozdiely, a preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prostredníctvom sociálneho dialógu a zapojenia sociálneho hospodárstva prijali opatrenia na uľahčenie vyváženejšieho územného a sociálno-ekonomického rozvoja. Napríklad možno podporovať konzultačné procesy a v prípade potreby sociálne dohody na zabezpečenie hospodárskej, pracovnej a sociálne spravodlivej energetickej transformácie.

1.8 EHSV uznáva, že v súčasnej geopolitickej kríze je potrebné posilniť verejné aj súkromné investičné politiky, ako aj politiky sociálnej kompenzácie vzhľadom na negatívne účinky na konkurencieschopnosť veľkých podnikov a MSP v EÚ, ako aj na najzraniteľnejšie domácnosti. Okrem iných mechanizmov sa nabáda na využívanie plánu REPowerEU v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti s cieľom stabilizovať trhové podmienky a zabezpečiť univerzálnu ponuku pre európskych občanov. Túto potrebu a naliehavú situáciu je však nutné riešiť viacerými hospodárskymi a sociálnymi investičnými opatreniami (napr. podpora na kompenzáciu vyšších obchodných nákladov, záruka zdrojov na predchádzanie energetickej chudobe atď.), ale bez toho, aby sa znížili stanovené ciele v oblasti dekarbonizácie, pretože ďalšie spomalenie by malo v strednodobom a dlhodobom horizonte viac negatívnych účinkov ako ich zrýchlenie.

1.9 EHSV sa domnieva, že veľké podniky aj MSP zohrávajú dôležitú úlohu pri plnení cieľa energetickej transformácie, a to vzhľadom na náročné podmienky, pokiaľ ide o podporu udržateľnej kvalitnej zamestnanosti a sociálnej ochrany, ako aj zabezpečenie všeobecného prístupu k energetickým službám (napr. predchádzanie energetickej chudobe). EHSV však žiada, aby sa s cieľom riešiť najväčšie ťažkosti, ktorým čelia MSP, zlepšili, urýchlili a zjednodušili programy prístupu MSP k financovaniu, a to prostredníctvom podporných služieb a nepretržitej pomoci.

1.10 EHSV zároveň odporúča posilniť účasť výrobcov-spotrebiteľov (pasívnych spotrebiteľov energie, ktorí sa stávajú aktívnymi občanmi ako výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov) a občanov (energetických komunít) s cieľom urýchliť energetickú transformáciu v Európe.

1.11 EHSV sa domnieva, že územné plány energetickej transformácie by mali byť sprevádzané vhodnými sociálnymi dohodami alebo zmluvami. Prostredníctvom nich musia byť vytváranie a zachovanie udržateľných kvalitných pracovných miest a pomoc ľuďom nevyhnutnými podmienkami pri navrhovaní, vykonávaní a hodnotení plánovaných opatrení vrátane finančných prostriedkov získaných na podporu energetickej transformácie.

1.12 Súčasné skúsenosti v súvislosti so sociálnym dialógom a kolektívnym vyjednávaním v kontexte energetickej transformácie na makropolitickej úrovni však nie sú pozitívne. Vo väčšine krajín sa zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania, vykonávania a rozvoja politík súvisiacich s dvojakou transformáciou (digitálnou a zelenou) považuje za nedostatočné.

2. **Súvislosti a hlavné prvky**

2.1 EHSV víta skutočnosť, že EÚ ako hlavný svetový emitent sa zaviazal dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050, pričom tento záväzok sa opätovne potvrdil na konferencii COP27 (7. – 8. novembra 2022), a to napriek pochybnostiam iných významných svetových emitentov. Zdôrazňuje však, že účinnosť opatrení prijatých na dekarbonizáciu európskeho hospodárstva a energetického systému EÚ bude v nadchádzajúcich rokoch závisieť nielen od dosiahnutia tohto environmentálneho cieľa, ale aj od toho, či transformácia bude spravodlivá pre všetkých a podporí udržateľnú a prosperujúcu spoločnosť s moderným, konkurencieschopným hospodárstvom efektívne využívajúcim zdroje a vysokou úrovňou kvalitných pracovných miest.

2.2 EHSV vo svojom stanovisku na tému *Strategická vízia energetickej transformácie s cieľom umožniť strategickú autonómiu EÚ* ([1]) uznáva príležitosti na úspešnú realizáciu procesu dekarbonizácie energetiky. Varuje však aj pred sociálnymi a hospodárskymi rizikami vyplývajúcimi zo súčasnej energetickej krízy. Cyklické problémy, ktoré vytvárajú ďalší tlak a sťažujú plnenie stanovených cieľov v oblasti dekarbonizácie (vojna na Ukrajine, inflačná kríza atď.), sú znásobené štrukturálnymi problémami, ako je zmena klímy, ktorých negatívne účinky na EÚ a jej regióny sú čoraz viditeľnejšie.

2.3 EHSV si uvedomuje, že vysoké ceny plynu a elektrickej energie majú vážny vplyv na všetky podniky, ako aj na najzraniteľnejšie domácnosti. Inflačná špirála vedie k zatváraniu priemyselných závodov (napr. Slovalco na Slovensku) a poškodzuje konkurencieschopnosť mnohých podnikov.

2.4 EHSV tiež berie na vedomie správy nadácie Eurofound ([2]), podľa ktorých sa energetická chudoba zvýšila. Hoci členské štáty výrazne zintenzívnili úsilie o zavedenie sociálnych opatrení na zmiernenie sociálno-ekonomických dôsledkov nových kríz a núdzových situácií, ukázalo sa, že sú nedostatočné, a preto je dôležité posilniť sociálne ciele. Ako zdôraznila EEA, pri navrhovaní a vykonávaní balíkov politík a opatrení v oblasti zmierňovania zmeny klímy treba zvážiť rozdelenie sociálnych vplyv a spôsob, ako zabezpečiť, aby boli spravodlivejšie v prípade, keď sú nevyhnutné (*Exploring the social challenges of low carbon energy policies in Europe,* október 2021 ([3])).

2.5 EHSV žiada, aby sa vzhľadom na nové núdzové situácie rozšírili a posilnili cielené opatrenia na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov so zámerom kompenzovať najškodlivejšie hospodárske a sociálne vplyvy a dôsledky na zamestnanosť súvisiace s plnením ambicióznych cieľov v oblasti klímy bez toho, aby boli tieto ciele spochybnené. Domnieva sa tiež, že by mali byť súčasťou politiky súdržnosti. Na politiky súdržnosti v rámci politík EÚ v oblasti klímy už EHSV kládol dôraz vo svojom stanovisku (ECO/579 ([4])) s cieľom poukázať na opatrenia, ktoré pomáhajú podnikom prispôsobiť sa požiadavkám energetickej transformácie vrátane následnej reštrukturalizácie, ako aj predchádzať situáciám energetickej chudoby.

([1]) Ú. v. EÚ C 75, 28.2.2023, s. 102.
([2]) https://www.eurofound.europa.eu/sk/publications/customised-report/2022/the-cost-of-living-crisis-and-energy-poverty-in-the-eu-social-impact-and-policy-responses-background
([3]) https://www.eea.europa.eu/publications/exploring-the-social-challenges-of.
([4]) Ú. v. EÚ C 323, 26.8.2022, s. 54.

2.6 Zo štrukturálnejšieho hľadiska je balík Fit for 55 zameraný na revíziu a aktualizáciu právnych predpisov EÚ a spustenie iniciatív v snahe zaručiť, aby politiky EÚ zohľadnili ciele v oblasti klímy, na ktorých sa dohodli Rada a Európsky parlament, ako bolo prisľúbené v Európskej zelenej dohode a záväzne začlenené do európskych právnych predpisoch v oblasti klímy. **EHSV sa preto domnieva, že opatrenia na boj proti núdzovej situácii v oblasti klímy môžu viesť k veľkým zmenám v hospodárstve a v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte negatívne ovplyvniť sociálnu situáciu, zamestnanosť a dobré životné podmienky, a to najmä v niektorých regiónoch. Rovnako ako nemožno dosiahnuť sociálny pokrok bez výraznej hospodárskej výkonnosti, ani udržateľný hospodársky rast sa nemôže zachovať bez zabezpečenia zelenej a energetickej, ako aj sociálnej a priemyselne spravodlivej transformácie.**

2.7 **Vplyvy na trhy práce budú dramatickejšie v určitých odvetviach a regiónoch** s priemyselnými odvetviami s vysokými emisiami uhlíka, ktoré by mohli ukončiť svoju činnosť. Pri potrebnom urýchlení energetickej transformácie sa musí využiť „mechanizmus spravodlivej transformácie“. Keďže pozitívne vplyvy tejto transformácie nebudú automatické, EHSV je presvedčený, že na zabezpečenie úspešnej energetickej transformácie je nevyhnutné **navrhnúť a realizovať inkluzívne investičné politiky** (podmienené podporou udržateľných dôstojných pracovných miest) so zapojením podnikov a zohľadnením názorov zamestnancov a ich zástupcov na makroúrovni (EÚ a na vnútroštátnej úrovni), strednej úrovni (odvetvovej) a mikroúrovni (podniky, miestne jednotky).

2.8 EHSV sa domnieva, že za súčasných neistých a meniacich sa podmienok sú rámce energetickej únie a Zelenej dohody správne, ale **nepostačujú na vykonávanie politík v oblasti klímy a energetiky, ktoré zabezpečia sociálnu a regionálnu súdržnosť** prostredníctvom intenzívnych **investícií** do technologických inovácií, vytvárania udržateľných kvalitných pracovných miest, posilnenia ľudského kapitálu a vytvárania regionálneho sociálneho kapitálu. EHSV nabáda, aby sa na tento účel využívali osvedčené postupy ([5]). Pripomína, že existujú stratégie, ako napríklad projekty na výstavbu solárnych fariem v bývalých oblastiach ťažby hnedého uhlia v Portugalsku a Grécku alebo veľmi strategicky zameraná podpora pre výrobcov-spotrebiteľov v Litve. EHSV konštatuje, že tieto skúsenosti stále nepredstavujú rozšírený ani dominantný postup.

2.9 Podľa správy vypracovanej na žiadosť Výboru Európskeho parlamentu pre priemysel, výskum a energetiku sa **náklady spojené s nedostatočnými ambíciami v týchto politikách spravodlivej energetickej transformácie odhadujú na 5,6 % HDP EÚ v roku 2050**. EHSV súhlasí s názorom, že na to, aby sa zabránilo týmto nákladom, bude potrebné **zaručiť úspech spravodlivej transformácie, a to aj pokiaľ ide o zamestnanosť**. V správe sa v tejto súvislosti odporúča a kvantifikuje niekoľko opatrení EÚ ([6]):

— ambiciózne úrovne financovania zo strany EÚ popri zdrojoch členských štátov na podporu inovácií v oblasti technológií čistej energie. EHSV sa už v tomto smere vyjadril vo svojom stanovisku INT/913,

— celosvetové vedúce postavenie EÚ v mnohostrannej spolupráci v oblasti energetickej transformácie by vygenerovalo 94 miliárd EUR ročne,

— nariadenie o taxonómii EÚ by objasnením pojmu zodpovedné investície do energetiky a podporou environmentálneho a sociálneho riadenia pomohlo zvýšiť HDP EÚ o 39 miliárd EUR ročne.

2.10 EHSV sa domnieva, že nielen veľké podniky, ale aj MSP sú nevyhnutnou súčasťou riešenia, aby sa dosiahlo konkurencieschopné, klimaticky neutrálne, obehové a inkluzívne hospodárstvo EÚ. Musia sa vytvoriť a zachovať vhodné podmienky financovania a podpory. Finančné prostriedky musia byť pre MSP dostupnejšie prostredníctvom zjednodušených a prispôsobených administratívnych postupov. Vytvorenie podporných služieb pre MSP uľahčí účinný prístup k týmto opatreniam a podporí vytváranie udržateľných podnikateľských ekosystémov vo všetkých regiónoch EÚ (NUTS I, II a III), nielen v tých, ktoré sa v súčasnosti považujú za regióny zapojené do spravodlivej transformácie (približne sto regiónov NUTS III a 31 regiónov NUTS II) ([7]).

2.11 EHSV víta zriadenie Fondu na spravodlivú transformáciu a Sociálno-klimatického fondu ([8]). Je však presvedčený, že tieto fondy neposkytnú celú finančnú podporu potrebnú na sociálne zodpovedné riešenie sociálno-ekonomických vplyvov a vplyvov na zamestnanosť. EHSV zdôrazňuje, že spravodlivá energetická transformácia nespočíva len vo financovaní, ale zahŕňa aj cieľ vytvárať kvalitné pracovné miesta, posilniť demokratickú účasť (aj na úrovni podnikov), a to pri rešpektovaní autonómie a rozmanitosti vnútroštátnych systémov pracovnoprávnych vzťahov, a zachovať a ďalej zvyšovať

([5]) Pozri Ú. v. EÚ C 47, 11.2.2020, s. 30 a Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 269.
([6]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694222/EPRS_STU(2021)694222_EN.pdf.
([7]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background.
([8]) Ú. v. EÚ C 152, 6.4.2022, s. 158.

konkurencieschopnosť európskych podnikov. EHSV vyzýva na prijatie konkrétnych opatrení na všetkých úrovniach vrátane fungovania európskeho semestra s cieľom zvýšiť zapojenie miestnych a regionálnych samospráv a sociálnych partnerov. Domnieva sa tiež, že je potrebné požadovať mechanizmy na monitorovanie a posudzovanie správneho využívania finančných prostriedkov na spravodlivú energetickú transformáciu prostredníctvom overovania dodržiavania cieľov v sociálnej oblasti a oblasti zamestnanosti v podnikoch, ktoré využívajú tieto verejné finančné prostriedky.

2.12 EHSV vyzýva Komisiu, aby sa pri posudzovaní národných energetických a klimatických plánov, ako aj územných plánov spravodlivej transformácie členských štátov posilnili ciele v sociálnej oblasti a oblasti zamestnanosti, ako napríklad:

— zahrnúť aktívne politiky trhu práce, ktoré uľahčujú zmenu zamestnania, a to prostredníctvom rekvalifikácie a investícií do vzdelávania v záujme vysokokvalitných zelených pracovných miest,

— podporiť ľudí, ktorí prišli o prácu v dôsledku dekarbonizácie, z finančných prostriedkov štátov a podnikov, ktoré sú príjemcami, s cieľom zabezpečiť, aby sa pri energetickej transformácii dosiahla v oblasti zamestnanosti pozitívna rovnováhu,

— rozvíjať regionálny hospodársky potenciál energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj nových foriem účasti na výrobe elektrickej energie (napríklad vytváranie družstiev vlastnej spotreby s kapacitou vytvárať prebytky pre komunitu, podpora samostatnej zárobkovej činnosti v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov atď.),

— účinný boj proti energetickej chudobe. Zabezpečenie prístupu všetkých obyvateľov k energetickým službám je zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv (zásada 20),

EHSV sa domnieva, že na dosiahnutie týchto ambicióznych cieľov je nevyhnutné podporovať rozvoj územných plánov pre zamestnanosť a odborné zručnosti do budúcnosti s aktívnym zapojením všetkých zainteresovaných strán, najmä sociálnych partnerov.

3. **Kontext a hlavný prínos medzinárodných vedeckých dôkazov o vplyve spravodlivej energetickej transformácie na zamestnanosť**

3.1 EHSV konštatuje, že nahradenie konvenčných elektrární na fosílne palivá obnoviteľnými zdrojmi môže ovplyvniť zamestnanosť rôznymi spôsobmi. Mohlo by viesť k vzniku nových zelených pracovných miest v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov a zároveň k presunu pracovných miest v iných odvetviach. Musí sa vziať do úvahy potenciálny nárast cien energie, ktorý by mohol potlačiť dopyt po pracovnej sile v energeticky náročných odvetviach a znížiť kúpnu silu domácností. Údaje potvrdzujú, že v dôsledku energetickej politiky zameranej na obnoviteľné zdroje energie sa vytvárajú, rušia alebo transformujú pracovné miesta v priemyselných krajinách.

3.2 EHSV konštatuje, že neexistuje celkový vedecký konsenzus o výslednom vplyve energetickej transformácie na zamestnanosť. V niektorých štúdiách sa poukazuje na prípady, keď nedošlo k žiadnemu čistému rastu zamestnanosti (Poľsko) alebo bol rast len veľmi mierny (Nemecko). MOP však odhaduje, že dekarbonizácia hospodárstva povedie k strate približne 6 miliónov pracovných miest, ale počet vytvorených pracovných miest sa zvýši štvornásobne, z 11 na 43 miliónov v roku 2030 v krajinách, ktoré sú členmi Medzinárodnej agentúry pre energiu z obnoviteľných zdrojov (IRENA) ([9]). Podľa všetkých scenárov predložených Medzinárodnou agentúrou pre energiu (IEA) sa využívanie čistej energie zvýši, čím sa vykompenzujú straty pracovných miest v odvetviach fosílnych palív. Ak sa do roku 2050 dosiahne nulová bilancia emisií skleníkových plynov, 16 miliónov pracovníkov bude mať novú náplň práce súvisiacu s čistou energiou. V správe USA o energetike a zamestnanosti (USEER) ([10]) (2022) sa uvádzajú podobné odhady: zamestnanosť v energetike vzrástla vďaka čistej energii o 4 % (celková zamestnanosť sa zvýšila len o 2,8 %).

3.3 EHSV konštatuje niekoľko nerovnováh. Nové pracovné miesta v oblasti čistej energie nevznikajú vždy presne tam, kde sú pracovné miesta, ktoré majú nahradiť pracovné miesta, a vyžadujú si nové zručnosti. Vnútroštátne právne predpisy a ich energetické politiky by sa preto mali zamerať na zabezpečenie toho, aby budovanie kapacít pre transformáciu bolo úspešné a prinášalo čo najväčší úžitok väčšine. V odvetví energie z obnoviteľných zdrojov je podiel žien v pracovnej sile (32 %) vyšší ako v iných častiach odvetvia energetiky, hoci v sektore veternej energie je to len 21 %, čo dokazuje, že rodové stereotypy v tejto oblasti naďalej pretrvávajú. Preto vnútroštátne právne predpisy a ich vykonávacie politiky musia klásť dôraz na ciele rodovej rovnosti, pokiaľ ide o tieto nové pracovné miesta.

([9]) https://irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2019/Jan/IRENA_Gender_perspective_2019.pdf.
([10]) https://www.energy.gov/policy/us-energy-employment-jobs-report-useer.

3.4 EHSV považuje za nevyhnutné uznať, že energetická transformácia nie je len otázkou technológií a verejných a súkromných investícií, ale aj zásadnou celosvetovou sociálnou výzvou. Preto sa musí zaručiť a podporovať účasť občianskej spoločnosti používateľov a pracovnej spoločnosti výrobcov (podnikov a pracovníkov, a to priamo a prostredníctvom ich zástupcov). Klimatické aspekty sa musia začleniť do všetkých druhov politík a rozhodnutí. EHSV sa zároveň domnieva, že politiky a rozhodnutia by sa mali navrhovať prostredníctvom postupov a prípadne dohôd o sociálnych konzultáciách medzi orgánmi na všetkých úrovniach a sociálnymi partnermi, pričom by sa mala plne rešpektovať autonómia a rozmanitosti štátnych systémov pracovnoprávnych vzťahov, ako aj inými reprezentatívnymi organizáciami občianskej spoločnosti, aby sa dosiahla inkluzívna energetická transformácia pre pracovníkov, spotrebiteľov a širokú verejnosť.

3.5 EHSV konštatuje, že podľa vedeckej literatúry a na základe skúseností z konkrétnych prípadov, úspešných aj neúspešných, neexistuje jediný vopred určený spôsob transformácie a že to, ako energetická transformácia ovplyvňuje zamestnanosť a pracoviská, závisí od sociálnych podmienok, v ktorých sa zavádzajú technológie a uskutočňujú zmeny v energetickej transformácii. Z údajov v prípadových štúdiách na úrovni podniku (napr. Renault, Siemens Energy ([11])) vyplýva, že zapojením zamestnancov viedlo prijatie zmien k pozitívnym výsledkom (vyššie pracovné zručnosti, produktivita a kvalita výrobkov).

3.6 Závery o sociálnom dialógu a kolektívnom vyjednávaní v kontexte energetickej transformácie na makropolitickej úrovni však nie sú pozitívne. Vo väčšine krajín sa zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania, vykonávania a rozvoja politík súvisiacich s dvojakou transformáciou (digitálnou a zelenou) považuje za nedostatočné. Zo skúseností niektorých krajín vyplýva, že tento nedostatok môže byť výsledkom dvoch základných výziev, ktorým čelia sociálni partneri:

— inštitucionálne rámce sú veľmi rozdielne a vo všetkých týchto rámcoch chýbajú opatrenia na podporu sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania pri formovaní sociálnych a pracovných práv súvisiacich so spravodlivou energetickou transformáciou (napr. Taliansko, Španielsko, Poľsko, Nemecko atď.),

— partneri nie sú schopní riadne sa zúčastňovať na diskusiách o budúcnosti práce v oblasti energetickej transformácie, formulovať priority a účinne plniť svoje programy, a to napriek tomu, že existuje vnútroštátna legislatíva, ako napríklad v Španielsku, na podporu sociálnych konzultácií v záujme spravodlivej energetickej transformácie (zákon č. 7/2021).

4. **Všeobecné pripomienky**

4.1 EHSV berie na vedomie analýzy, z ktorých vyplýva, že na riešenie výziev spojených s energetickou transformáciou z hospodárskeho a sociálneho hľadiska a hľadiska zamestnanosti môžu byť nevyhnutné tak politické, ako aj právne nástroje EÚ. Zároveň sa však domnieva, že existujúce nástroje (napr. smernica o európskych zamestnaneckých radách alebo smernica o všeobecnom rámci pre informovanie a porady so zamestnancami), ktoré sa vykonávajú vo všetkých členských štátoch, by sa mali účinne uplatňovať a presadzovať. Výbor žiada, aby sa na rôznych príslušných úrovniach podporili a prijali najvhodnejšie reformy zamerané na posilnenie sociálneho dialógu, ako aj začlenenie kolektívneho vyjednávania do týchto procesov spravodlivej energetickej transformácie s cieľom podporiť pozitívnu rovnováhu, pokiaľ ide o vytváranie udržateľných pracovných miest a ochranu pracovníkov, a zároveň zachovať primeranú hospodársku a podnikateľskú štruktúru vo všetkých členských štátoch a regiónoch pri súčasnom rešpektovaní autonómie sociálnych partnerov.

4.2 Zo skúseností takisto vyplýva, že hospodárske zmeny a zmeny štruktúry zamestnania vyplývajúce z energetickej transformácie môžu byť z hľadiska spravodlivej sociálnej a profesijnej transformácie úspešné alebo neúspešné v závislosti od toho, či sa pri presune pracovných miest z neudržateľných činností z dôvodu ich uhlíkovej stopy na iné udržateľné pracovné miesta podstatne zachováva objem zamestnanosti. Interakcia medzi politikami v oblasti energetiky a zamestnanosti má vplyv aj na širšie regionálne prostredie alebo kontext, pričom vytvára príležitosti a prináša riziká (napr. výkupné ceny, zvyšovanie cien energie, ktoré ohrozuje pracovné miesta v priemysle, ako je to v prípade Nemecka a Španielska). EHSV konštatuje, že počet nových pracovných miest, ktoré vznikajú vďaka energetickej transformácii, je výrazne nižší a tieto pracovné miesta sú v porovnaní s predchádzajúcimi horšie platené, ako vyplýva z regionálnych skúseností, napríklad v banskej oblasti severného Španielska.

4.3 Z globálnejšieho hľadiska EHSV konštatuje, že podľa najvýznamnejších štúdií približne 45 % pracovníkov v oblasti energetiky na svete vykonáva vysokokvalifikované povolania, pričom v hospodárstve vo všeobecnosti je takýchto pracovníkov takmer 25 %. Táto možnosť však neexistuje všade a pre dotknutých pracovníkov sa musí zabezpečiť spravodlivá transformácia zameraná na ľudí, aby sa zabránilo tomu, že dekarbonizácia povedie k čistej nezamestnanosti, ako je to v prípade Poľska.

([11]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/733972/IPOL_STU(2022)733972_EN.pdf.

4.4 V súlade so správami agentúry IRENA a MOP ([12]) je EHSV presvedčený, že potenciál energie z obnoviteľných zdrojov vytvárať udržateľnú dôstojnú prácu je jasným ukazovateľom toho, že nie je potrebné rozhodovať sa medzi udržateľnosťou životného prostredia alebo tvorbou pracovných miest. Obe by sa mohli a mali realizovať súčasne tým, že sa vytvoria vhodné právne, politické a finančné podmienky a od všetkých podnikov, ktoré dostávajú finančné prostriedky, sa bude požadovať náležitá zodpovednosť a zabezpečí sa zapojenie všetkých zainteresovaných strán (území, sociálnych partnerov a občanov) do ich riadenia.

5. **Konkrétne pripomienky**

5.1 EHSV konštatuje, že energetický priemysel bude mať v rámci hospodárstva čoraz strategickejšie postavenie, pretože je kľúčovou hnacou silou pre všetky odvetvia. V súčasnej krízovej a meniacej sa situácii však prináša rôzne nerovnováhy a riziká, ktoré je potrebné riešiť primeranými investíciami, koherentnými politikami a novými štruktúrami riadenia, aby sa zabezpečilo zapojenie územného hospodárstva, občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov. Územné plány energetickej transformácie by mali sprevádzať vhodné zmluvy alebo dohody o spravodlivom sociálnom partnerstve, v ktorých budú vytváranie a udržiavanie kvalitných udržateľných pracovných miest a podpora ľudí nevyhnutnými podmienkami pri navrhovaní, vykonávaní a hodnotení plánovaných opatrení vrátane finančných prostriedkov získaných na podporu energetickej transformácie.

5.2 EHSV pripomína, že jedným z kľúčových mechanizmov riadenia pri vykonávaní a monitorovaní pokroku dosiahnutého v rámci sociálne spravodlivej transformácie je európsky semester. EHSV už v minulosti uviedol, že vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv v cykle európskeho semestra spolu s jeho monitorovaním prostredníctvom sociálneho prehľadu predstavujú krok správnym smerom ([13]). Domnieva sa však, že by sa mal klásť väčší dôraz na interakciu medzi politikami v oblasti životného prostredia a práce s cieľom podporiť priaznivú konečnú bilanciu, aby sa vytvorili kvalitné udržateľné pracovné miesta, a zaručiť dostatočný príjem pre tých, ktorí prišli o prácu a nemôžu sa opätovne zamestnať. Musí sa posilniť úloha regiónov a ich sociálneho kapitálu, inteligentná špecializácia a program v oblasti ľudského kapitálu.

5.3 EHSV opakuje potrebu vykonávať príslušné acquis EÚ a členských štátov v oblasti pracovného práva a sociálneho zabezpečenia. V súlade s tým, čo už EHSV uviedol vyhlásením Európskeho piliera sociálnych práv („sociálny pilier“) v Göteborgu v novembri 2017, Európsky parlament, Rada a Komisia opätovne potvrdili svoj záväzok usilovať sa o spravodlivejšiu a vyváženejšiu Európu. Pilier by mal slúžiť ako kompas pre obnovenú vzostupnú konvergenciu smerom k zlepšeniu pracovných a životných podmienok a na usmerňovanie reforiem na trhoch práce a v sociálnych politikách ([14]).

5.4 EHSV konštatuje výrazné rozdiely v právnych predpisoch, ktorými sa vykonáva európsky právny predpis v oblasti klímy. Napríklad vo francúzskych právnych predpisoch sa tento rozmer zapojenia podnikov a zastúpenia pracovníkov zdôrazňuje v interakcii medzi zelenou transformáciou a sociálno-pracovnými otázkami. V iných právnych predpisoch, napríklad v Taliansku alebo Španielsku a vo všetkých regiónoch východoeurópskych krajín, ktoré sú v procese spravodlivej transformácie, sa zase tieto povinnosti a práva spomínajú len okrajovo. EHSV napríklad berie na vedomie úspešné skúsenosti Francúzska (zákon č. 2021-1104), na základe ktorých bol pojem „výzvy zelenej transformácie“ zahrnutý do zákonníka práce spolu s právomocami v oblasti odvetvových dohôd, systémov výhľadového riadenia pracovných miest a zručností s cieľom riešiť výzvy špecifické pre zelenú a energetickú transformáciu (článok L 2242-20), ako aj práva odborových zväzov vydať varovanie v oblasti životného prostredia alebo verejného zdravia (L 4133-L 4133-4). EHSV preto vyzýva Komisiu, aby podporovala iniciatívy na výmenu osvedčených postupov medzi jednotlivými členskými štátmi a regiónmi, a to pri dôslednom rešpektovaní autonómie a rozmanitosti rôznych európskych systémov pracovnoprávnych vzťahov.

5.5 EHSV trvá na tom, že hlavným predpokladom úspešnej transformácie je proaktívny a inkluzívny prístup, ktorým sa zabezpečia a podporia špecifické pracovné politiky a politiky na zaistenie dobrých podmienok. Úspešné politiky by malo charakterizovať ich zameranie na skutočné potreby trhu práce, a to najmä, ale nielen v regiónoch, ktoré sú najviac zasiahnuté prechodom z fosílnych palív na obnoviteľné zdroje energie, alebo využívajú príležitosti, ktoré ponúkajú regióny bohaté na takéto zdroje. Fond na spravodlivú transformáciu je síce užitočný, no má svoje obmedzenia, ktoré treba vyriešiť, a neposkytuje komplexnú odpoveď na výzvy spravodlivej transformácie. Možno ho však podporiť ďalšími politickými opatreniami na úrovni členských štátov.

5.6 EHSV žiada, aby sa v snahe zlepšiť vzťah environmentálnej politiky a politiky v oblasti energetickej transformácie s politikou trhu práce a politikou sociálnej ochrany venovala väčšia pozornosť ukazovateľom udržateľnej zamestnanosti, ktoré sú k dispozícii pri navrhovaní a vykonávaní plánovaného Mechanizmu spravodlivej transformácie. Musí sa zohľadniť

([12]) https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—dgreports/—dcomm/—publ/documents/publication/wcms_823807.pdf.
([13]) Stanovisko EHSV na tému *Doplňujúce úvahy – Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2022* (Ú. v. EÚ C 75, 28.2.2023, s. 35).
([14]) Stanovisko EHSV na tému *Dôstojné minimálne mzdy v celej Európe* (Ú. v. EÚ C 429, 11.12.2020, s. 159).

ukazovateľ týkajúci sa **potenciálu dekarbonizácie v oblasti zamestnanosti** (DEP) na rôznych úrovniach NUTS. Pokiaľ ide o údaje o vplyve novej energetickej krízy na zamestnanosť, Európsky monitor reštrukturalizácie (Eurofound) ([15]) ponúka rozsiahly súbor zaznamenaných skúseností.

5.7 EHSV tiež vyzýva na urýchlenie a zlepšenie vykonávania **Mechanizmu spravodlivej transformácie** ([16]). EHSV oceňuje vyčlenenie finančných prostriedkov vo výške 55 mld. EUR do roku 2027 pre regióny, ktoré sú najviac zasiahnuté energetickou transformáciou, aby sa dosiahol cieľ na nikoho nezabudnúť, čím sa vykompenzujú sociálno-ekonomické účinky transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo prostredníctvom troch pilierov: nový Fond na spravodlivú transformáciu (investície vo výške viac ako 25 mld. EUR), schéma na spravodlivú transformáciu v rámci Programu InvestEU (15 mld. EUR pre súkromný sektor) a nový úverový nástroj pre verejný sektor (verejné investície vo výške 18,5 mld. EUR).

5.8 EHSV tiež považuje za vhodné, aby sa pri formalizácii územných plánov energetickej transformácie podporovali nielen dohody o transformácii (regionálne sociálne konzultácie), ale aj osvedčené postupy z kolektívneho vyjednávania a zapojenie pracovníkov do sociálne spravodlivej energetickej transformácie. V tejto súvislosti treba mať na pamäti, že prechod na obnoviteľnejšie zdroje energie zlepšuje kvalitu životného prostredia znižovaním emisií látok znečisťujúcich ovzdušie, čo je prospešné pre zdravie a produktivitu práce.

5.9 EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby ekologický rozmer Európy a energetická transformácia vytvárali pozitívne synergie s inkluzívnou transformáciou s cieľom prispieť k úspechu podnikov, zvýšeniu počtu kvalitných udržateľných pracovných príležitostí pre pracovníkov a blahobytu všetkých občanov v ekosystéme, ktorý rešpektuje zdravie planéty.

V Bruseli 22. februára 2023

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Christa SCHWENG

([15]) https://www.eurofound.europa.eu/observatories/emcc/european-restructuring-monitor.
([16]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_sk.

PRÍLOHA

Nasledujúce pozmeňovacie návrhy získali aspoň štvrtinu odovzdaných hlasov, no v priebehu diskusie boli zamietnuté (článok 74 ods. 3 rokovacieho poriadku):

POZMEŇOVACÍ NÁVRH 1

SOC/718 – Energetická politika a trh práce

Bod 2.12

Zmeniť

Stanovisko sekcie	Navrhovaná zmena
EHSV vyzýva Komisiu, aby ***sa*** pri posudzovaní národných energetických a klimatických plánov, ako aj územných plánov spravodlivej transformácie členských štátov ***posilnili*** ciele v sociálnej oblasti a oblasti zamestnanosti, ako napríklad:	EHSV vyzýva Komisiu, aby pri posudzovaní národných energetických a klimatických plánov, ako aj územných plánov spravodlivej transformácie členských štátov ***podporila väčší dôraz na*** ciele a ***politiky v*** sociálnej oblasti a oblasti zamestnanosti, ako napríklad:
— zahrnúť aktívne politiky trhu práce, ktoré uľahčujú zmenu zamestnania, a to prostredníctvom rekvalifikácie a investícií do vzdelávania v záujme vysokokvalitných zelených pracovných miest,	— zahrnúť aktívne politiky trhu práce, ktoré uľahčujú zmenu zamestnania, a to prostredníctvom rekvalifikácie a investícií do vzdelávania v záujme vysokokvalitných zelených pracovných miest,
— podporiť ľudí, ktorí prišli o prácu v dôsledku dekarbonizácie, z finančných prostriedkov štátov a podnikov, ktoré sú príjemcami, s cieľom zabezpečiť, aby sa pri energetickej transformácii dosiahla v oblasti zamestnanosti pozitívna rovnováhu,	— podporiť ľudí, ktorí prišli o prácu v dôsledku dekarbonizácie***, prostredníctvom vhodných politík a opatrení v oblasti trhu práce a, ak to vyžadujú vnútroštátne pravidlá,*** z finančných prostriedkov štátov a podnikov, ktoré sú príjemcami, s cieľom zabezpečiť, aby sa pri energetickej transformácii dosiahla v oblasti zamestnanosti pozitívna rovnováhu,
— rozvíjať regionálny hospodársky potenciál energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj nových foriem účasti na výrobe elektrickej energie (napríklad vytváranie družstiev vlastnej spotreby s kapacitou vytvárať prebytky pre komunitu, podpora samostatnej zárobkovej činnosti v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov, atď.),	— rozvíjať regionálny hospodársky potenciál energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj nových foriem účasti na výrobe elektrickej energie (napríklad vytváranie družstiev vlastnej spotreby s kapacitou vytvárať prebytky pre komunitu, podpora samostatnej zárobkovej činnosti v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov atď.),
— účinný boj proti energetickej chudobe. Zabezpečenie prístupu všetkých obyvateľov k energetickým službám je zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv (zásada 20),	— účinný boj proti energetickej chudobe. Zabezpečenie prístupu všetkých obyvateľov k energetickým službám je zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv (zásada 20),
EHSV sa domnieva, že na dosiahnutie týchto ambicióznych cieľov je nevyhnutné podporovať rozvoj územných plánov pre zamestnanosť a odborné zručnosti do budúcnosti s aktívnym zapojením všetkých zainteresovaných strán, najmä sociálnych partnerov.	EHSV sa domnieva, že na dosiahnutie týchto ambicióznych cieľov je nevyhnutné podporovať rozvoj územných plánov pre zamestnanosť a odborné zručnosti do budúcnosti s aktívnym zapojením všetkých zainteresovaných strán, najmä sociálnych partnerov. ***V týchto plánoch by sa mal zohľadniť aj hospodársky vplyv tempa transformácie na podniky, najmä MSP.***

Zdôvodnenie

Cieľom pozmeňovacieho návrhu je objasniť znenie textu, pokiaľ ide o väčší dôraz na ciele v sociálnej oblasti a v oblasti zamestnanosti, a konkretizovať, že platby z fondov (ak to vyžadujú vnútroštátne predpisy) samostatne nepostačujú na vyriešenie problému straty pracovných miest: podpora a opätovné začlenenie nezamestnaných osôb do trhu práce si vyžaduje oveľa viac (politiky, administratívne opatrenia atď.).

Napokon, ako sa zdôrazňuje aj v bode 1.6 návrhu stanoviska, je dôležité zohľadniť tempo zlučiteľné so situáciou podnikov, najmä MSP.

Výsledok hlasovania:

Za: 73

Proti: 78

Zdržalo sa: 8

POZMEŇOVACÍ NÁVRH 2

SOC/718 – Energetická politika a trh práce

Bod 5.2

Zmeniť

Stanovisko sekcie	Navrhovaná zmena
EHSV pripomína, že jedným z kľúčových mechanizmov riadenia pri vykonávaní a monitorovaní pokroku dosiahnutého v rámci sociálne spravodlivej transformácie je európsky semester. EHSV už v minulosti uviedol, že vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv v cykle európskeho semestra spolu s jeho monitorovaním prostredníctvom sociálneho prehľadu predstavujú krok správnym smerom ([1]). Domnieva sa však, že by sa mal klásť väčší dôraz na interakciu medzi politikami v oblasti životného prostredia a práce s cieľom podporiť priaznivú konečnú bilanciu, aby sa vytvorili kvalitné udržateľné pracovné miesta, a zaručiť ***dostatočný príjem*** pre tých, ktorí prišli o prácu a nemôžu sa opätovne zamestnať. Musí sa posilniť úloha regiónov a ich sociálneho kapitálu, inteligentná špecializácia a program v oblasti ľudského kapitálu.	EHSV pripomína, že jedným z kľúčových mechanizmov riadenia pri vykonávaní a monitorovaní pokroku dosiahnutého v rámci sociálne spravodlivej transformácie je európsky semester. EHSV už v minulosti uviedol, že vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv v cykle európskeho semestra spolu s jeho monitorovaním prostredníctvom sociálneho prehľadu predstavujú krok správnym smerom ([1]). Domnieva sa však, že by sa mal klásť väčší dôraz na interakciu medzi politikami v oblasti životného prostredia a práce s cieľom podporiť priaznivú konečnú bilanciu, aby sa vytvorili kvalitné udržateľné pracovné miesta***. Členské štáty by tiež mali v súlade so svojimi vnútroštátnymi pravidlami zabezpečiť*** a zaručiť ***prístup k dávkam v nezamestnanosti alebo primeranému minimálnemu príjmu*** pre tých, ktorí prišli o prácu a nemôžu sa opätovne zamestnať. Musí sa posilniť úloha regiónov a ich sociálneho kapitálu, inteligentná špecializácia a program v oblasti ľudského kapitálu.
([1]) Stanovisko EHSV na tému Doplňujúce úvahy na tému Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2022 (zatiaľ neuverejnené).	([1]) Stanovisko EHSV na tému Doplňujúce úvahy na tému Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2022 (zatiaľ neuverejnené).

Zdôvodnenie

Keďže sa v texte odkazuje na „tých, ktorí prišli o prácu a nemôžu sa opätovne zamestnať“, zdá sa logické, že pojem „príjem“ by sa mal vzťahovať na „minimálny príjem“. V tomto prípade by použitá terminológia mala odrážať formuláciu použitú v bode 1.5 návrhu stanoviska, konkrétne „poskytnúť prístup k (…) primeranému minimálnemu príjmu“. Zároveň by sa mohol uviesť odkaz na systémy dávok v nezamestnanosti jednotlivých členských štátov.

Výsledok hlasovania:

Za: 79

Proti: 98

Zdržalo sa: 8

POZMEŇOVACÍ NÁVRH 3

SOC/718 – Energetická politika a trh práce

Bod 1.9

Zmeniť

Stanovisko sekcie	Navrhovaná zmena
EHSV sa domnieva, že veľké podniky aj MSP zohrávajú dôležitú úlohu pri plnení cieľa energetickej transformácie, a ***to vzhľadom na náročné podmienky, pokiaľ ide o podporu*** udržateľnej kvalitnej zamestnanosti a sociálnej ochrany, ako aj ***zabezpečenie*** všeobecného prístupu k energetickým službám (***napr. predchádzanie*** energetickej chudobe). EHSV však žiada, aby sa s cieľom riešiť najväčšie ťažkosti, ktorým čelia MSP, zlepšili, urýchlili a zjednodušili programy prístupu MSP k financovaniu, a to prostredníctvom podporných služieb a nepretržitej pomoci.	EHSV sa domnieva, že veľké podniky aj MSP zohrávajú dôležitú úlohu pri plnení cieľa energetickej transformácie ***prostredníctvom podpory a poskytovania*** udržateľnej kvalitnej zamestnanosti***, čo prispieva k poskytovaniu kvalitnej*** sociálnej ochrany, ako aj ***prostredníctvom úlohy, ktorú môžu zohrávať pri zabezpečovaní*** všeobecného prístupu k energetickým službám (***a tým prispievať napríklad k predchádzaniu*** energetickej chudobe). EHSV však žiada, aby sa s cieľom riešiť najväčšie ťažkosti, ktorým čelia MSP, zlepšili, urýchlili a zjednodušili programy prístupu MSP k financovaniu, a to prostredníctvom podporných služieb a nepretržitej pomoci.

Zdôvodnenie

Cieľom pozmeňovacieho návrhu je objasniť text s cieľom vysvetliť, ako podniky a MSP prispievajú k zabezpečeniu udržateľnej zamestnanosti, čím prispievajú k poskytovaniu sociálnej ochrany.

Výsledok hlasovania:

Za: 76

Proti: 99

Zdržalo sa: 8